

Առաձգականությունների խաչմերուկում. մրցակցության գնահատումը Հայաստանի բանկային համակարգում

2025-12-22

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ

Առաձգականությունների խաչմերուկում. մրցակցության գնահատումը Հայաստանի
բանկային համակարգում

Աշխատանքային փաստաթուղթ ԱՓ-2025-07

Անահիտ Գասպարյան, Ալեքսանդր Շիրխանյան

Համառոտագիր

Այս հոդվածը գնահատում է վարկերի և տնային տնտեսությունների ավանդների պահանջարկը փոքր և բարձր դոլարիզացված բանկային համակարգում:
Օգտագործելով ՀՀ բանկերի եռամսյակային տվյալները 2012–2024 թվականների համար՝ մենք կիրառում ենք ընտրության վրա հիմնված պահանջարկի մոդելներ՝ հատկապես ուշադրություն դարձնելով պատահական գործակիցներով լոգիթ մոդելին: Ստացված գնահատումները թույլ են տալիս պարզել մրցակցության վարքագծային բնույթը՝ ցույց տալով, թե ինչպես են վարկառուներն ու ավանդատուները ժամանակի ընթացքում փոխարինում բանկերը, արժույթները և ժամկետները՝ ի պատասխան տոկոսադրույքների փոփոխությունների: Արդյունքները ցույց են տալիս, որ փոխարինման վարքագիծը միատեսակ չէ և ունի հստակ ուղղվածություն: Դրամով պայմանագրերը սովորաբար ավելի զգայուն են տոկոսադրույքների փոփոխությունների նկատմամբ. եթե դրամից դոլար վարկերին անցնելու միտումը ժամանակի ընթացքում աստիճանաբար թուլանում է, ապա հակառակ ուղղությամբ՝ դոլարից դրամ անցումը մնում է համեմատաբար ակտիվ, հատկապես մակրոֆինանսական լարվածության փուլերում: 2015–2016 թվականներին կարգավորիչ փոփոխություններով պայմանավորված բանկերի միաձուլումն ուղեկցվել է ինչպես վարկային, այնպես էլ ավանդների շուկաներում տոկոսադրույքների նկատմամբ արձագանքի նվազումով: Ընդհանուր առմամբ, ավանդների շուկան ավելի քիչ է արձագանքում տոկոսադրույքների փոփոխություններին, սակայն մրցակցային պայմանները զգալիորեն տարբերվում են ըստ արժույթի և մարդկանց

առանձնահատկությունների. տարիքով ավագ և տղամարդ ավանդատուները ավելի հաճախ են նախընտրում դիվարով խնայողությունները: